

3°. Den volgenden morgen bevatte de urine 0.45 pCt. glucose, in het geheel 22.5 gr.. Dit komt overeen met een hoeveelheid urine van 5 liter. Dit zal dus de hoeveelheid geweest zijn van 24 uur. Patiënt heeft 125 gr. glucose gehad benevens nog andere koolhydraten en 25 eenheden insuline. Hij moet dan een heel aardige positieve koolhydraat balans hebben gehad en door het insuline zeer vooruit gegaan zijn. Inderdaad heb ik meermalen kunnen vaststellen, dat de tolerantie door de insuline-behandeling toeneemt. Wordt dit door verder onderzoek bevestigd, dan hebben wij insuline als een *geneesmiddel* te beschouwen. De tolerantie neemt toe door de juiste hoeveelheid koolhydraten te geven, zóó dat er geen glucose in de urine verschijnt. Wordt nu door de insuline-inspuiting het bloedsuikergehalte op normaal peil gehouden, dan zal de tolerantie nog meer toenemen, zoodat men m.i. inderdaad mag spreken van een geneesmiddel.

Nijmegen, 1 October 1923.

B. SYBRANDY.

HET GEZONDHEIDSCONGRES.

In het verslag van het Gezondheidscongres wordt kort vermeld mijn uiting, dat de dissertatie van dr. I. H. J. vos aan deskundige kritiek had blootgestaan en dat het beter ware om deze uit het debat te laten, tenzij de dissertatie op het congres werd besproken, waartoe het congres niet de juiste plaats was. Van bevriende zijde werd mij geschreven, dat deze uiting op velen een indruk had gemaakt van een krasse diskwalificatie van dr. vos als deskundige en dat, toen dr. vos den volgenden dag mij sommeerde te zeggen, waar die deskundige kritiek was geschreven, deze indruk niet voldoende door mij werd weggenomen. Ik zou het ten zeerste betreuren, dat een dergelijke indruk zou blijven hangen, omdat ik dr. vos wel degelijk beschouw en waardeer als deskundige in het melkvraagstuk: hij is in Nederland een van de eersten geweest, die sterk den nadruk gelegd heeft op contact-besmetting. Ook moet ik, indien er onder deskundige kritiek verstaan wordt — geschreven kritiek — deze uitdrukking als „te sterk” terugnemen.

In zijn dissertatie heeft dr. P. M. S. VAN LEEUWEN zich kritisch tegenover de meening van dr. vos gesteld; ik zelf heb jaren geëden deze dissertatie eveneens kritisch besproken. De moeilijkheid in het melkvraagstuk toch schuilt hierin, dat bij het in het vuur brengen van geschriften nooit vergeten mag worden, dat van exact en juridisch bewijs van *melk- of contact-besmetting* nooit sprake kan zijn. Hierbij is hoogstens een epidemiologische zekerheid of waarschijnlijkheid in het geding: als in een gezin een bacillendrager wordt aangetroffen en een gezinslid krijgt typhus, dan wordt aangenomen, dat dit een contact-geval is; volstreekte zekerheid bestaat natuurlijk niet en melkbesmetting blijft ook dan als oorzaak mogelijk. Er zijn in de praktijk tal van combinaties. Ik heb niet bedoeld denigreeënd of diskwalificeerend mij uit te laten over het werk van collega vos: integendeel ik wilde alleen diens dissertatie uit de discussie laten vervallen, omdat ik het onplezierig vond op dit congres incidenteel kritiek uit te oefenen. Zoo is mijn bedoeling geweest en niet anders.

Ik ben het met de dissertatie van dr. vos in vele opzichten niet eens; dat neemt niet weg, dat men toch waardeering kan hebben voor iemands werken.

Amsterdam, 1 October 1923.

L. HEIJERMANS.